Lisäselvitys hallintovaliokunnalle kansainvälisestä vertailusta: kielitaitoon liittyvä kannustin kansalaistamisen yhteydessä

Vaikuttaa siltä, että millään alla tarkastelluista maista ei ole täysin samanlaista kannustinta kuin Suomessa, jossa kansalaisuuden voi kielitaitoedellytyksen täyttäessään saada yleistä lyhyemmän maassa asumisen jälkeen. Suomessa vaadittava kielitaidon taso on B1 eurooppalaisen viitekehyksen asteikolla. Alla mainitut B2 ja C1 ovat Suomessa vaadittavan kielitaidon tasoa korkeampia. Saksassa ja Itävallassa käytössä olevat kielitaitoon liittyvät kannustimet ovat sillä tavoin erilaisia kuin Suomessa, että asumisajasta voidaan niissä poiketa tavallista *korkeamman* kielitaidon perusteella, kun taas Suomessa poikkeamisen perusteena on *varhain* saavutettu yleisenä edellytyksenä oleva kielitaidon taso.

Ruotsissa ei ole nykyisin kielitaitoedellytystä.[1] Asumisajasta voidaan Ruotsissa poiketa esimerkiksi sillä perusteella, että hakija työskentelee ruotsalaisella aluksella tai ruotsalaisen yrityksen lähettämänä työntekijänä.[2] **Norjassa** tietyt vuositulot ansaitsevan hakijan asumisajasta voidaan poiketa siten, että kansalaisuus voidaan myöntää kuuden vuoden maassa asumisen jälkeen.[3]

Tanskassa asumisajasta voidaan poiketa viiden vuoden maassa asumisen jälkeen sillä perusteella, että hakija on saanut merkittävän osan koulutuksestaan Tanskassa.[4] **Islannissa** ei vaikuttaisi olevan erityisiä kielitaitoon liittyviä perusteita asumisajasta poikkeamiselle. Islannissa asumisajan yhtäjaksoisuudesta voidaan poiketa, jos ulkomailla oleskelu johtuu esimerkiksi opinnoista tai tilapäisestä työskentelystä.[5]

Saksassa kansalaistamisen edellytyksiin kuuluu nykyisin B1-tasoinen kielitaito ja kahdeksan vuoden asumisaika.[6] Asumisajasta voidaan nykyisin poiketa seitsemän vuoden maassa asumisen jälkeen esimerkiksi sillä perusteella, että hakijan kielitaito on tasolla B2, tai kuuden vuoden maassa asumisen jälkeen esimerkiksi sillä perusteella, että hänen kielitaitonsa on tasolla C1 tai sitä korkeammalla tasolla.[7] Lakia on muutettu kuluvan vuoden alussa siten, että kansalaistamiseen vaadittava asumisaika on lyhennetty viiteen vuoteen ja erityisen hyvin kotoutuneen henkilön asumisajasta voidaan poiketa jo kolmen vuoden Saksassa asumisen jälkeen.[8] Kansalaistamista koskevat lakimuutokset ovat tulossa voimaan kesäkuussa.[9]

Itävallassa kansalaistamisen edellytyksiin kuuluu B1-tasoinen kielitaito ja kymmenen vuoden asumisaika.[10] Asumisajasta voidaan poiketa kuuden vuoden maassa asumisen jälkeen sillä perusteella, että hakijalla on

---

[1] https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Bli-svensk-medborgare/Ansok-om-medborgarskap/Medborgarskap-for-vuxna.html, käyty sivulla 22.5.2024.
[2] https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Bli-svensk-medborgare/Ansok-om-medborgarskap/Medborgarskap-for-vuxna.html#hemvist, käyty sivulla 22.5.2024.
[3] https://www.udi.no/en/important-messages/Sufficient-income-for-reduced-residence-time-when-applying-for-citizenship/, käyty sivulla 22.5.2024.
[4] https://lifeindenmark.borger.dk/settle-in-denmark/danish-citizenship/conditions-for-foreign-citizens--acquisition-of-danish-citizenship, käyty sivulla 22.5.2024.
[5] https://island.is/en/electronic-application-for-icelandic-citizenship/when-can-I-apply, käyty sivulla 22.5.2024.
[6] https://www.bmi.bund.de/DE/themen/verfassung/staatsangehoerigkeit/einbuergerung/einbuergerung-node.html, käyty sivulla 22.5.2024.
[7] https://www.stadt-koeln.de/artikel/72285/index.html, käyty sivulla 22.5.2024.
[8] https://www.bundesregierung.de/breg-de/aktuelles/modernisierung-staatsangehoerigkeitsrecht-2215610, käyty sivulla 22.5.2024.
[9] https://www.wiwo.de/politik/deutschland/einbuergerung-in-deutschland-neues-gesetz-zur-staatsangehoerigkeit-tritt-am-26-juni-2024-in-kraft-/29640790.html, käyty sivulla 22.5.2024.
[10] https://www.staatsbuergerschaft.gv.at/index.php?id=5, käyty sivulla 22.5.2024.

B2-tason kielitaito tai että hän on osoittanut kestävää ammatillista ja henkilökohtaista kotoutumista esimerkiksi kolmen vuoden a) vapaaehtoistyöllä, b) koulutus-, sosiaali- tai terveydenhoitoalan työllä tai c) etujärjestötoiminnalla esimerkiksi ammattijärjestössä.[11]

Alankomaissa ei vaikuta olevan erityisiä työhön tai kielitaitoon liittyviä perusteita asumisajasta poikkeamiselle.[12] **Belgian** kansalaisuus voidaan myöntää kymmenen vuoden maassa asumisen jälkeen siten, että edellytyksiä on silloin vähemmän kuin viiden vuoden maassa asumisen jälkeen.[13]

[11] https://www.oesterreich.gv.at/themen/menschen_aus_anderen_staaten/staatsbuergerschaft/1/Vorzeitige-Verleihung-nach-sechs-Jahren.html, käyty sivulla 22.5.2024.
[12] https://ind.nl/en/exceptions-to-the-5-year-term-for-naturalisation-in-the-netherlands#naturalisation-without-staying-in-the-kingdom-of-the-netherlands
[13] https://www.brussels.be/acquisition-belgian-nationality-over-18-years-old